

Bedwantsen

Wat zijn bedwantsen

Bedwantsen komen over de hele wereld voor. Het zijn parasieten van warmbloedigen die vooral in gebouwen leven. Ze voeden zich meestal met het bloed van de mens. Als bedwantsen in grote aantallen in een vertrek aanwezig zijn, dan ruikt men een karakteristieke geur. Zij scheiden namelijk een olieachtige vloeistof uit waardoor een zoetige geur verspreid wordt. Bedwantsen worden ten onrechte vaak wandluizen genoemd. Het zijn geen luizen, ze kunnen niet vliegen, wel snel lopen, ook tegen wanden en plafonds.

Een veelvoorkomend misverstand is dat bedwantsen alleen voorkomen in een slecht schoongemaakte omgeving. Dit is echter niet waar, ze kunnen overal voorkomen, ongeacht de hygiëne aan boord.

De beestjes kunnen worden meegenomen in koffers en tassen van gasten die, voor ze aan boord komen, in een accommodatie verbleven waar bedwantsen huisden. Eenmaal aan boord kan de verspreiding heel snel gaan.

Uiterlijk

Een volwassen bedwants heeft 6 pootjes en een sterk afgeplat, ovaalvormig (bijna rond) lichaam. De wijfjes zijn 4,5 tot 9 mm lang, de mannetjes gemiddeld iets kleiner. Bedwantsen zijn roodbruin van kleur. Als ze kort tevoren een bloedmaaltijd hebben genomen, is hun kleur donkerrood en is het achterlijf gezwollen.

Ontwikkeling

De eitjes van de bedwants worden in een in wateroplosbare afscheiding aan de kieren van meubels, bedstellen, wanden en in kledingstukken vastgeplakt. Bij kamertemperatuur komen de eitjes na 15 tot 22 dagen uit; na ca. 1,5 maand zijn de jonge bedwantsen volwassen.

Bedwantsen parasiteren niet alleen op mensen, maar ook op warmbloedige huisdieren en vogels. Zolang de temperatuur schommelt tussen 15-18°C kunnen de wantsen het meer dan 6 maanden uithouden zonder voedsel. Als zij hongerig worden, kunnen ze relatief grote afstanden afleggen op zoek naar gastheren. Daalt de temperatuur onder 15°C, dan staat de ontwikkeling stil en gaan de bedwantsen in een 'winterslaap', waarin zij zelfs langdurig vorsttemperaturen kunnen overleven.

Leefwijze

De bedwants komt vooral voor in slaapvertrekken, in en rond het bed. Eenmaal per 8-9 dagen is

een bloedmaaltijd nodig, die zij meestal halen bij de mens. Het bloedzuigen duurt 5 tot 10 minuten. Na de nachtelijke bloedmaaltijd keren bedwantsen terug naar hun schuilplaats. Ze zijn dus vooral 's avonds en 's nachts actief. Ze houden niet van licht, wel van warmte en uitgedaemde lucht. Overdag verbergen zij zich, onder meer onder losliggende vloerkleedjes en in spleten en kieren in wanden, vensterbanken en meubels. Let vooral op loszittend behang aan de bovenkant van de muren en het plafond; daar zitten bedwantsen graag vanwege de warmte die daar aanwezig is. Ook houden ze zich schuil in bedden (voornamelijk in de omgeving van het hoofdeinde), matrassen, lattenbodems, in gordijnen, schoenen en kledingstukken, fotolijstjes, schilderijtjes en zelfs in lichtschakelaars en stopcontacten. Lattenbodems en onbehandeld hout zijn favoriete plaatsen. In de kunststof houders waar de latjes mee worden vastgehouden zitten ze graag. Of op onbehandeld hout onder een matras, op de plaatsen waar het splintert, bij schroeven of de kopse kant.

Hinder

Een steek (of beet) van een bedwants kan leiden tot jeukende rode bultjes op de huid. Deze gaat na enkele dagen vaak gepaard met zwellingen, soms tot wel een week na de steek. Mocht een persoon vaker gestoken worden, dan kan hij/zij zich onwel gaan voelen. Bedwantsen kunnen veel ongemak veroorzaken en zijn moeilijk te bestrijden vanwege hun vermogen om zich snel te vermenigvuldigen en te verstoppert. Met de steek is een verspreiding van ziektekiemen theoretisch wel mogelijk, maar duidelijke voorbeelden hiervan zijn niet bekend.

Verspreiding

Bedwantsen verspreiden zich naar aangrenzende ruimtes via scheuren en naden in muren of via de doorvoeropeningen van leidingen. In belangrijke mate vindt de verspreiding plaats via bagage. Houd hiermee rekening bij de bestrijding.

Bedwantsen herkennen

Controleer beddengoed, matras, bedframe en andere meubels op tekenen van bedwantsen, zoals kleine rode (bloed)vlekjes op lakens, kleine zwarte stippen (bedwantsuitwerpselen), en bedwantsen zelf (vaak te vinden in kieren en langs de naden van matrassen en bedframes). Ook de (bijna doorzichtige) vervellingshuidjes, vooral te vinden rond de verstoppertplaatsen, kunnen wijzen op bedwantsen. Ruik je een zoete, vieze geur? Bedwantsen ruiken naar zoete amandel of koriander. Volgens sommige mensen ruiken ze naar vuile was.

Voorkomen is beter dan genezen

Bedwantsen zijn reizigers en komen mee in kleding of koffers van gasten.

- **Inspecteer je accommodatie:** Controleer bij een wissel grondig het beddengoed, matras, hoofdeinde en andere meubels op tekenen van bedwantsen, zoals kleine zwarte vlekjes, bloedvlekjes, huidschilfers of de insecten zelf.
- **Bewaar bagage op een verhoogde plaats:** Berg koffers, tassen en kleding niet op de vloer op. Plaats ze als het mogelijk is op een rek of in de badkamer, weg van potentieel besmette oppervlakken.
- **Matras beschermen:** Een (fijn geweven) matrashoes moet de eventueel aanwezige bedwantsen opsluiten. Ideaal is om het matras te stomen voor de hoes eromheen gaat. Daarna moet de hoes de matras volledig omsluiten en afgesloten worden met een rits. Bedenk dat bedwantsen tot 300 dagen kunnen overleven zonder voedsel, verwijder de matrashoes minimaal een jaar niet, of doe dit buiten het schip.

- **Was- droogautomaat:** Was en/of droog kleding en beddengoed minimaal één keer per week, liefst vaker. Was op minimaal 60 graden met een volledig wasprogramma met voorwas. Droog de was in een droger of strijk de was zo heet mogelijk. Zowel de beestjes als de eitjes sterven bij temperaturen boven de 60 graden.
- **Minimaliseer de verstopplaatsen:** Kit kieren en naden af. Het aflakken van al het houtwerk, vooral op plaatsen waar het geschroefd is, is ook belangrijk. Trek als het mogelijk is bedden 10 cm van de muur af zodat bedwantsen alleen via de poten van het bed, en niet meer via de wand op het bed of lichaam kunnen komen. Tegen bedden met metalen poten klimmen ze moeilijker op. Een gladde wand is ook voor de bedwants een hindernis. Over behang, en zeker met een ruw oppervlak, lopen ze zo naar boven. Dus een strak geverfde wand is beter dan een latex.
Gebruik bedwantsvallen en plaats die onder of bij de bedpoten. Hiermee zullen ze niet allemaal weggevangen worden, maar het is meer om vast te stellen of ze er zijn.

Bestrijden

Het is heel lastig om zelf bedwantsen te bestrijden. De ervaring leert dat ze sowieso niet in één keer te bestrijden zijn, maar dat het een kwestie is van lang volhouden. Als ze zich in één (of twee) hutten ophouden dan kan je zelf een poging ondernemen (met het gevaar dat als het niet lukt, ze zich verspreiden door het hele schip). Het is zeker het overwegen waard om de eerste behandeling door een gecertificeerd bedrijf te laten uitvoeren en erna zelf te herhalen met een stoomapparaat en/of insecticide. De bestrijder kan de plekken aanwijzen die extra in de gaten moeten worden gehouden. Het is raadzaam om het bedrijf na een aantal weken terug te laten komen om te controleren of een nabehandeling nodig is.

Namen van bestrijdingsbedrijven zijn te vinden op de site van de beide brancheverenigingen: [NVPB](#) en [Platform Plaagdierbeheersing](#). Rentokil is wellicht de meest bekende met een landelijk netwerk. Een lid heeft goede ervaringen met het bedrijf [Fumico](#), een ander met [OBN](#). Deze gespecialiseerde bedrijven mogen met gifstoffen werken die alleen verkrijgbaar zijn voor vergunninghouders. Als die gebruikt worden wordt aangeraden de ruimte zeker 48 uur niet te betreden en bij sommige middelen zelfs 14 dagen.

Omdat de bedwantsen zo gemakkelijk verspreid kunnen worden, moet zeer zorgvuldig worden omgegaan met de inventaris uit de te behandelen hut(ten). Verplaats het liefst niets naar andere ruimtes voordat de bestrijding heeft plaatsgevonden. Als dat toch moet, gebruik dan afgesloten plastic zakken om de bagage, kleding, beddengoed etc. in te stoppen. Hergebruik deze zakken niet!

Tijdens de bestrijding kan je de verspreiding naar andere ruimtes proberen tegen te gaan met een geurtje, in de hoop dat de bedwantsen daar dan niet naar toe gaan. De beestjes ruiken de door mens en dier uitgeademde CO₂. Deze geur kan gemaskeerd worden door een andere geur. Plaats het geurtje dus in de niet besmette hut(ten). Voor de mens prettige en voor de bedwants afstotende geuren zijn bv. lavendel, menthol en eucalyptus.

Let op: dit is GEEN bestrijdingsmethode, het kan hooguit helpen om verder verspreiding tegen te gaan.

Insecticiden

Insecticide in kieren en naden spuiten werkt snel en doeltreffend, maar bedwantsen kunnen er resistent tegen worden. Gebruik dus ook andere methodes. Voor stoom (hitte) kunnen ze niet immuun worden.

Stoom

Items die niet gewassen kunnen worden, kunnen worden behandeld met een simpele kledingstomer of stoomstrijkijzer. Of met een stoomapparaat zoals bijv. de [Polti Cimex](#). Stoom is zo heet dat het de bedwants direct zal doden. Gebruik de stomer minstens één keer per week rondom het bed en stoom het matras of de stof van een boxspringbed en alle spleten en kieren waar de bedwants zich mogelijk zou kunnen schuilhouden. Vergeet de lattenbodem niet. Een stoomreiniger kan worden gehuurd bij bedrijven als Boels of Bo-Rent. Die hebben echte stoomreinigers en vloerreinigers. Nadeel van deze apparaten is dat ze de stoom er hard uitspuiten en de bedwantsen weggeblazen kunnen worden met de stoom. Het gaat echt om het heet stoken.

Diatomeeënaarde

Diatomeeënaarde, is een van nature voorkomend, zacht gesteente dat vergruisd kan worden tot een fijn poeder. Dit poeder heeft de eigenschap om vocht te absorberen. Met een verstuiver kan het poeder rondom het bed aangebracht worden en in spleten en kieren. Het poeder blijft aan hun pootjes en exoskelet plakken. Hierdoor wordt alle vocht uit de bedwants geabsorbeerd waardoor de bedwants zal sterven. Belangrijk is dat het poeder met een verstuiver wordt verspreid zodat er een heel dun stof laagje ontstaat. Het moet niet in hoopjes of klonten worden geplaatst want dan zullen de bedwantsen er omheen lopen en is het niet of minder effectief. Gebruik altijd diatomeeënaarde van voedselkwaliteit, zodat het geen gevaar vormt voor mens en dier. Gebruikt daarnaast geen vochtige andere middelen want dan raakt het poeder verzadigd en doet het niets meer.

De vriezer

Er wordt op divers sites gemeld dat niet was- of stoombare zaken in de vriezer kunnen worden gedaan, ondanks dat de insecten in een 'winterslaap' koude temperaturen kunnen trotseren. Bij een temperatuur van -20 (of kouder) zouden de bedwantsen niet overleven. Over de temperatuur en de tijd in de vriezer zijn er verschillende theorieën. Uiteenlopend van 24 uur tot 7 dagen. De RIVM spreekt over 7 dagen bij -14 graden.

Stofzuigen

Stofzuig de vloer van de hut en de omgeving van het bed liefst dagelijks, maar minimaal 3 keer per week. Gebruik een spleetzuigmond om zoveel mogelijk kieren en naden te kunnen bereiken. Neem de stofzuigerzak uit de stofzuiger en zet deze buiten zodat eventueel levende bedwantsen niet meer kunnen ontsnappen en terug het schip in kunnen lopen.

Schip stomen

Het is mogelijk om het hele schip te laten stomen. Bij het schip wordt een stoomketel opgesteld die dan via pijpen en slangen naar alle ruimtes stoom brengt. Het is dan in enkele minuten overal ver boven de 60 graden. Groot nadeel van deze methode is de hoeveelheid vocht die in het schip komt en de schade die het vocht en de temperatuur kan toebrengen aan elektronica (brandmelders), airco's, MDF, spaanplaat of sommige lakken en verven.

Voor 10 hutten is ongeveer een uur opbouwen, uur stomen en een uur afbouwen nodig. Het opwarmen van de ketel kan voor wat oponthoud zorgen, maar grofweg is het stomen in een halve dag klaar.

Schip begassen

Gespecialiseerde bedrijven kunnen een schip begassen. Het schip wordt dan 'gasdicht' gemaakt door alles af te plakken. Dit is een ingrijpende, tijdrovende en prijzige operatie. Het schip moet

naar een aangewezen quarantaine ligplaats (bijv in de Suezhaven in Amsterdam).

Er gelden wel een paar voorwaarden:

- Aangezien pesticiden niet voor bedwantsbestrijding mogen worden gebruikt, moet er een geitenpaadje bewandeld worden, namelijk via bestrijding van houtworm en boktor. In het scheepsinterieur moet dus wel hout zijn verwerkt.
- De behandeling duurt 5 dagen: 1 dag inpakken, 3 dagen gassen, 1 dag ontgassen. De kosten voor de quarantaineligplaats bedroegen (in 2025) voor 5 dagen bijna € 2000. Het begassen zelf was +/- € 12.000 voor een schip met 7 hutten.
- Er moet toestemming zijn van IL&T en de havendienst. De begasser levert het gasplan. Dit was nogal een lastig traject, de haven wilde pas toestemming verlenen na IL&T en IL&T wilde vooraf de toestemming van de havendienst.
- De buitentemperatuur moet minimaal 10 graden zijn, liever hoger, dan zijn de beestjes beweeglijker.
- Het gas zakt naar het vlak. Dit moet dus wel toegankelijk zijn d.m.v. luiken of andere openingen.

Verzekering

Bij de reguliere scheepvaartverzekeringsmaatschappijen valt ongediertebestrijding niet binnen de dekking en is het ook niet mogelijk om hier een extra verzekering voor af te sluiten.